

Ma este Makkosházon A városi televízió kísérleti adása

Legutóbb tavaly novemberben láthatták az Északi városrészben, illetve Makkosházon lakók a városi televízió kísérleti adásait. Az azóta eltelt hónapok alatt a kábelrendszer kiépítését elsősorban a kemény téli időjárás, a hó és a fagy hátráltatta, hosszabb időre meggátolva a szabadban végzett munkálatokat. A posta tetején az antennarendszer viszont már elkészült, s megkezdődtek az üzemi próbák a vételi lehetőségek összehangolására.

A városi televízió munkatársai természetesen eközben is dolgoztak; több produkciójuk elkészült, s várja, hogy mielőbb a közönség elé kerülhessen. Miután a teljes kábelrendszer még nem működőképes — a

Gelka szakemberei a hónap végére ígéri a rendszer „fölélesztését” — ezért ma este ismét csak egy meghatározott területen jut el a VTV műsora a szegediekhez. Makkosházon, a Csongrádi sugárút 89. számú ház tetején levő nagyközösségi antenna körzetében, azaz a körtöltés — Juharfás utca, Hont Ferenc utca, Csongrádi terület lakóházaiban fogható a műsor ma este fél 8-tól.

Az érdeklődők megismerkedhetnek a városi televízió eddigi munkájával, terveivel, a szegedi kábelrendszer beruházásával, lehetőségeivel és megtekinthetik a tápéi búcsúról tavaly ősszel készített színes, hangulatos riportfilmet — a 12-es csatornán.

Diákfotópályázat

Szombaton megnyitották Pécsen, a Tarr Imre Szakmunkásképző Intézetben a huszadik országos diákfotópályázat alkotásaiból rendezett tárlatot és átadták a legjobb képek készítőinek odaítélt díjakat.

Arany diplomával jutalmazták Horváth Hella és Gere Zsolt budapesti, Mascher Róbert soproni, Petényi Zoltán komáromi és Zombor Gyula miskolci diákfotósok pályamunkáit. A legeredményesebb szakiskolai teljesítményt elismerő új vándorserleget a Budapesti Hatos Számú Szakmunkásképző Intézet kapta. A fényképész tanulókat nem képző középiskolák vándordíját a komáromi Jókai Mór Gimnázium diákfotósainak ítélte oda a zsűri. (MTI)

Arany a Tiszából Mátyás-kori pecsétet találtak Szegeden

Fölbecsülhetetlen történelmi értékű tárgyat jutott a szegedi Móra Ferenc Múzeum birtokába: aranylemezzel bevont ólomvilla, Mátyás király nevével, ülő alakjával (kezében a hatalom jelképei, a jogar és az országalma, lába előtt címer a kettős kereszttel, körülötte felirattal); a másik oldalán az Arpád-sávcs címer látható, s körben a felirat: MATHIE D. G. REGIUS HUNGARIE ETC. (Mátyás Isten kegyelméből Magyarország és stb. király). Amint képünkön látható, a pecsét mindkét oldala csodálatosan ép, plasztikus a rajzolat.

Mi történt? Alacsonyban szállnak a Mátyás pecsétjei mostanában? A történet fantasztikus: Csak azért nem mondom, mint a mesében, mert nagyon is jelenkori adalékok színezik.

Tavaly, a karácsony előtti munkanapon, késő délután 25 év körüli fiatalember állított be a múzeumba, az igazgatót kereste. Trogmayer Ottó kezébe vette a tárgyat, amit az illető a zsebéből húzott elő... Amikor a meglepetéstől szóhoz jutott, s töviről-hegyire kikérdezte embert, majd elismervény ellenében átvette és pánclába zárta az aranypecsétet — már jócskán este volt. Az ünnep után, december 29-én bemutatta a „leletet” a Magyar Nemzeti Múzeum szakértőinek. Megállapították, hogy a 41 milliméter átmérőjű, aranybevonatú ólompecsét azonos Mátyás király ügynevezett kispécsettjével, amelynek mindössze három párhuzama ismert: Pozsonyban, Sopronban és Esztergomban őriznek ilyet. Azaz-hogy... az esztergomi, amely eredeti, 1464-es oklevélén függött, évekkel ezelőtt eltűnt. Egyszeriben világossá vált, hogy az arany kispécset „megtalálási történetét” bizony alaposan meg kell vizsgálni. Mint a következő kiderült, bár idejében tudomásunkra jutott, hogy kincset találtak Szegeden, okunk volt rá, hogy ne hozzuk nyilvánosságra.

Néhány héttel ezelőtt Trogmayer Ottó telefonált a szerkesztőségbe: ott van a múzeumban a „bullás ember”, ha érdekel, beszélhetek vele. Amit László Antaltól (segédmunkás, szegedi lakos) megtudtam — nem minden napos. December 22-én este felé sétált a Boszorkányszigeten. Egészen lent, a víz mentén, horgászcsapáson haladt, amikor megcsillant előtte valami az iszapban. Odament, könnyedén kiemelte a pénzszerű tárgyat, lemosta a vízben, s mivel kis fülecskét talált rajta, ráakasztotta a kulcstartójára

és hazament. Hogy mit gondolt? Rettenetesen megijedt, amint otthon a villanyfény-nél nézegette, s rájött: aranyat talált. Hiszen sehol egy folt azon a micsodán, csillog mint a nap, súlyos — mint az arany... Másnap zaklatottan elrohant egy ékszerészhez. — Ez arany, uram! — Csak annyit mondott a meglepett szakértő és azt tanácsolta László Antalnak, azonnal vigye a múzeumba. Am megint este volt, embe-rünk újabb éjszakát kinlódott át a „talált tárgy” társaságában. Vajon hisznek majd neki? Oka volt az aggodalomra. Büntetett előéletű...

Aligha leírható, mit élt át ez a fiatalember az eltelt hónapokban, mialatt várni kellett a szakértői vizsgálatra. Gondoljuk meg, minden ellene szólt. Hiszen önmagában elég hihetetlen, hogy egyszer csak, hipp-hopp, ek-kora aranyat lelni a Tiszaiszapban! Hol volt ez eddig? És hol lehet most az évekkel ezelőtt eltűnt esztergomi pecsét?...

Időközben szegedi vízügyi szakemberektől megtudtuk, a Tisza áramlási viszonyai olyan változékonyak, hogy annak vizsgálatával nehéz megállapítani: vajon hordalékkal érkezhettek-e erre a folyószakaszra a kincs, vagy épp ellenkezőleg, kimosta az áramlás a mélyből. A levél-tár igazgatója, Blazovich László arról tájékoztatót, hogy több Mátyás-kori oklevél is van a birtokukban, hisz Szeged 1498-ban kapta meg a szabad királyi városi jogokat, melyeket aztán többször is írásba foglaltak. Elvileg bármelyiken lehetett kispécset valaha, bár Mátyás aranypecsétje általában igen jelentős okiratokra kerültek. Kispécsettje a titkos kancelláriának volt, a király akkor használta, amikor a bárói tanács megkerülésével kívánt intézkedni. Könnyen elképzelhető hát, hogy a most megtalált pecsét valaha nagy királyunk kezében volt, s akár a török kor óta ott heverhet a Tiszában. Hiszen Budát többször kirá-

bolták a törökök, s útjuk erre vezetett.

A szegedi múzeumba a közelmúlt napokban megérkezett a levél, mely az MTA vácrátóti ökológiai és botanikai kutatóintézetében elvégzett fénymikroszkópos vizsgálat eredményeit tartalmazta. A pecsét repedéseiben, illetve az aranylemezekkel közrefogott ólomlapok között talált üledékszemcséket, valamint az ominózus folyószakaszon vett üledék-mintákat az algológiai ismeretek birtokában hasonlították össze. Tíz olyan algafajt mutattak ki a repedésekből vett mintában, amelyek kivétel nélkül előfordulnak a Tisza szegedi szakaszán. A kovaalga-vizsgálattal nyilvánvalóvá vált, a megtaláló igazat mondott. Biztonsággal állítható, hogy a pecsét hosszabb ideje, de legalább fél éve a Tisza medrében volt.

László Antal, aki megtalálta és a múzeumnak átadta a különleges, ritka, felbecsülhetetlen értékű nemzeti kincset, pénteken nyolcvanezer forint jutalmat vett át. A pecsétet további vizsgálják, immár történelmi szempontok szerint; a múzeumi tervek arról szólnak, hogy ősszel, más szegedi Mátyás-kori tárgyakkal együtt, kiállításra mutatják be a nagyközönségnek.

Sulyok Erzsébet

Imponál-e a barométer?

A Csárdáskirálynő a nagyszínházban

szegély tapintása a páholyban és különös szagok, és a mindent betöltő muzsika. Operett-hétvégek, amik még nem voltak hazugok.

A függönyre vetítve óriási évszám: 1915. A világbemutató évszáma. Habbkőnyű mű tán még sohasem született ily ólmosan sötét ég alatt: másfél esztendeje már, hogy lövészárkok bűzével teli Európa, de előbb a Johanna Strauss Theaterben, egy év múlva pedig Pesten, a Király Színházban éneklük, hogy az asszony összetör, megkínóz, meggyötör...

A szegedi premier már említett szórólappja és az említett módon hangsúlyos jelentőséget kapó évszám alapján vélhettük: Bodolay Csikorgós kedve játékos-keserű ironiával éppen a fenti összefüggésrendszerben fordulhatott a Csárdáskirálynő és annak őseredeti formája felé. Jó néhány jelzésem erősítette ezt a sejtelmet: az első felvonásban az orfeum egyik asztalánál egy Ady-alak mereng, a túloldalon puccos vécésnéni teszi-veszi magát, rengeteg a nemzeti szín és a búzakalász. A második felvonásban a hercegi palotában igazi k. u. k. bakák tartják a bálterem karos gyertyatartóit. Azután a harmadik felvonásban — már mintha csak a jőféle unikumé lenne a főszerep, legalábbis ebben a viszonylatban. A jelzésrendszer ilyesféle finomságai lanyhulnak, halványodnak. Igaz, közben történik egy és más.

Nagyon jól tette Bodolay, hogy Molnár Gál Péterrel szövetkezve az ősforráshoz fordult. A bécsi operett formáit jeleltékenyen kibővítő Kálmán Imre mintadarabjának áradó életkedve, dal-lamgazdagsága, fölényes invenciója és eredendően magyáros koloritja így biztos, hogy jobban érvényesülhetett, párosulva a restaurációból csíholható ötletekkel. Utóbbiakból jutott is jó néhány, csak hogy eközben a pompás muzsikán túlra is fi-

gyelni képes néző észrevehette: a jó megoldások ritkulásával párhuzamosan, az egészen huszáros kezdés után, dinamizmusban is fáradt a végére a produkció. Hogy mindez nem volt sem feltűnő, sem az összehatást érdemben csökkentő, nem csekély mértékben annak is köszönhető, hogy roppant szerencsés megoldásnak számított a primadonnát és a bonvivánt profi operaénekesekkel eljátszatni. Bajta Horváth Ágota Szilviája és Egri László Edwinje nemcsak zeneileg jelentett roppant igényes, nívós teljesítményt, de játéka is stílusos, kellemes kettős mutatott. És mivel így eleve adott volt egy meglehetősen magas zenei-főszereplői át-látszint, ez a tény, a mindent legyőző muzsikával karöltve gyakorlatilag egyensúlyban tarthatta az egész produkciót. Külön segítséget jelentett olyan tapasztalt „operettveterán” segítsége, mint Király Levente (Feri bácsi) vagy a hercegi párost alakító Kovács Zsolt és Török Vera kidolgozottnak ható, meggyőző kettőse. Jakab Tamás Bóni grófia ugyan egy csöppet sem idézte a már klasz-szikussá lett nagy elődöt, Rátonyi Róbertet, ám időnkénti túlajtszásait és már ismert egyikű megoldásait leszámítva — mindenképpen hatásosan komédiázott. Stázi szerepében Vásári Mónika ugyanúgy elfogadható volt, mint Szirmai Péter Rohnsdorff ezredese. Mira János nagy formátumú, elegáns és eredeti díszleteit külön dicséret illeti, hozzájuk mérve viszont Ék Erzsébet jelmezei szerintünk vagy eredetibbek, vagy „konzervatívabbak” lehetnek volna.

Mennyire volt, mennyire nem csikorgós kedvében Bodolay, tovább ne firtassuk: ez a barométer nagyjában-egészében, mindenesetre úgy látszott: imponál. Persze egy szükítő megjegyzéssel: ez lehet a minimum, s egyben ama bizonyos kályha, ahonnan indulni lehetne.

Domonkos László

Irodalmi kávéház

A szabadtéri baráti köre

Mit hoz a jövő a szabad-
téri játékokon? Ez a mun-
kacime, úgymond, a ma esti
kávéházi programnak, ahová
testületileg vonul fel a játé-
kok- állandó stábjá, s néz
farkasszemet az érdeklődök-
k. Munkácim tehát, ámba-
tor véglegesnek is választ-
hattuk, hisz a kérdőjel több
szempontból jogos.

Részint, mert 1987 a gaz-
daság éve Magyarországon,
sok mindenre választ váro
esztendő, minek konzekven-
ciáival a kultúrának is szá-
molnia kell, ezért hát nem
elképzeltelhetetlen, ha a sza-
badtéri álmainkra végső so-
ron az anyagi képességek
Prokusztesz-ágyában ébre-
dünk. Másrészt pedig azt
is tudni szeretnénk, mit hoz
a jelen, az idei nyár. Mert
hogy máris bővelkedik for-
dulatokban. Nem várt hely-
zetek támadtak ugyanis,
módosítani kellett a Dóm-
téri programot, ahol viszont
nemiképp sikerült széthúzni
a terminusokat, s az aján-
latot bővíteni is.

A kettő remélhetően ellen-
súlyozza egymást, a műsor-
politikában legalább. A té-
ren így július 17-én kezdé-

nénk. Rostand klasszikus
drámája, a Cyrano de Ber-
gerac menne az első három
napon Huszti Péterrel és
Moór Mariannal; a Madách
Színház előadását Lengyel
György úgy ülteti át a dóm-
színpadra, hogy több pont-
ján vezető szegedi színészek-
kel erősíti meg a szereposz-
tást. Mint ismeretes, erre az
időpontra Shakespeare-t, az
Antonius és Kleopátrát ter-
vezték, ugyancsak a Madách
Színházzal közösen. Hatem,
ember tervez... A címsze-
prepre kiszemelt Almási Eva
időközben átszerződött a
Vígyszínházhoz, a Madách le-
vette a művet őszi menet-
rendjéről, így vezető színé-
szek mondták le a részvé-
teket. S hiába tudtunk he-
lyükbe jó megoldásokat ta-
lálni, a másik címszerepre,
Antoniusra — mely Koncz
Gábor visszalépése miatt
üresedett meg — már min-
den hősies erőfeszítés elle-
nére sem sikerült kiemelke-
dő képességgel színészt szer-
ződtetni, eligérkeztek más-
hová. Mrápedig egy eleve
megalkuvásokkal terhes pro-
dukciónak csak azért sem
akartunk nekivágni, mivel a
kivitelezés költségei nem

éppen olcsónak ígérkeztek.
Egyszóval hát: Shakespeare
helyett Rostand.
Viszont drámát tervezünk
még, nem is akármilyet, nem
is akárkikkel, a tanácsházi
udvarban. A téren pedig a
néptáncgálák a Rigoletto és
A nyomorultak után szeret-
nénk elhozni két alkalomra
a Margitszigetről Webber
Requiemjét meg Tolcsvay
Magyar miséjét, melyhez
ideális helyszínt kínál a
Dóm, szcenizozott, látványos
előadásban, így az augusz-
tus 22—23-i estékkel záránk
az idei Játékokat, ami a
fogadalmi templom előtt
most öt hétig tartana.

Ezekről a műsorokról, az
újszegedi és a tanácsházi —
remélhetően kellemesnek
ígérkező — meglepetésekről,
no és prsze az elkövetke-
zendő évekről lesz szó ma
este 6 órától a Royal irodal-
mi kávéházban. Itt alakítjuk
meg a Játékok baráti körét:
a 150 forintos tagsági igazol-
vánnyal a nyár valamennyi
próbájára, főpróbájára be
lehet jutni, gyakorlatilag
ezek a kártyák lesznek az
állandó belépők.

Nikolényi István